

Naturvärdesinventering

Uppdaterad version från 2022 med nytt planområde

Detaljplan för Ribban 7 i Spelhagen

Nyköpings kommun 2024

Ändringsförteckning

Ver:	Datum:	Ändringsbeskrivning	Granskad	Godkänt av
1	2024-09-13	Intern granskning	Sara Hedström	Karl Ingvarson
2	2024-09-13	Upprättad efter intern granskning		Karl Ingvarson
3	2024-09-27	Upprättad efter extern granskning		Karl Ingvarson

Uppdrag: Naturvärdesinventering Ribban, Nyköpings kommun
Uppdragsnummer: 30077200
Kund: Svefa
Datum: 2024-09-27
Upprättad av: Karl Ingvarson

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Naturvärdesinventering enligt SIS-standard	5
1.3 Syfte	5
2. Metod.....	7
2.1.1 Metodval i det här uppdraget.....	7
2.1.2 Historisk markanvändning	7
2.1.3 Tidpunkt och ansvarig personal	8
2.1.4 GIS och fältdatafångst.....	8
2.1.5 Osäkerheter.....	8
3. Resultat	9
3.1 Inventeringsområdet.....	9
3.1.1 Historiska kartor	11
3.2 Naturvärdesinventering	11
3.2.1 Naturvärdesobjekt	11
3.3 Generella biotopskydd.....	17
3.3 Övriga naturvärden av intresse i området	18
4. Övriga ekologiska underlag och bedömningar	20
4.1 Grön infrastruktur/ekologiska samband.....	20
4.2 Nektar och pollenresurser	21
4.3 Tätortsnära natur	22
5. Diskussion	23
6. Informationskällor och databaser	25
7. Bilaga 1 Metod enligt SIS standard	26
8. Bilaga 2 Häckningskriterier.....	31

Sammanfattning

En ny detaljplan är under framtagande för verksamhetsområdet Ribban i Nyköpings kommun. Planområdet omfattar cirka 1,9 hektar mark och är beläget på fastigheten Ribban 7 i Spelhagen, Nyköping. För att kartlägga naturmiljön inom planområdet har det under 2022 utförts en naturvärdesinventering enligt svensk standard samt fördjupade artinventeringar gällande fågel- och fladdermus.

Naturvärdesinventeringen i fält har gjorts med en detaljeringsgrad medel med tillägget naturvärdes klass 4. Fågelinventeringen utfördes som en förenklad revirkartering och fladdermusinventering med utplacering av autoboxar, manuell inventering och eftersök av kolonier av fladdermöss i trädmiljöerna.

Totalt har tre naturvärdesobjekt avgränsats inom planområdet. Samtliga tillhör naturvärdesklass 4 – visst naturvärde-klass.

Vid fladdermusinventeringen påträffades dvärgpipistrell (LC-livskraftig) samt nordfladdermus (NT- Nära hotad) och eller större brunfladdermus (LC). Alla de noterade arterna är relativt vanliga i Sverige med stor utbredning i landet. Även nordfladdermus som är klassad som NT (nära hotad) enligt Rödlistan är relativt vanlig, den har minskat från en stor population men har kvar en relativt stor utbredning i landet.

Inga fladdermuskolonier kunde identifieras under inventeringen inom planområdet. Det påträffades inga fladdermusindivider som tydligt flög fram och tillbaka in och ut i trädens trädkronor eller deras håligheter vilket då hade indikerat att det fanns en koloni inne i något av träden. Däremot sågs ett antal fladdermöss söka efter föda och röra sig i ett antal delområden vid de två besöksstillfällena.

Sammantaget noterades 26 fågelarter inom inventeringsområdet (från 2022) som bedöms hävda revir genom trolig/möjlig häckning. Av dessa är 8 skyddsvärda arter som finns inom det nya planområdet som gäller för 2024. Dessa arter är antingen är upptagna i rödlistan, fågeldirektivets bilaga 1 eller med minskande populationstrend. Dessa är grönfink, stare, björktrast, fiskmås, skrattmås, gråkråka, strandskata och vitkindad gås. Resultatet visar på få ovanliga arter, eller rödlistade arter vilket också hänger ihop med den stadsnära läget med relativt mycket störning och att förekommande livsmiljöer och biotoper är inte så stora i sin utbredning.

Planområdets olika naturmiljöer kan som helhet betraktas som relativt artrika fågelmiljöer för att vara stadsnära miljöer. Även om inga riktigt sällsynta arter påträffades så förekommer det många individer av de vanliga arterna, alltså arter som inte är med på rödlistan. Detta tyder på att det finns skydd och mat för respektive art inom tillräcklig närhet från boplatsen. Hela inventeringsområdet med sin variation är gynnsamt för det lokala fågellivet där själva planområdet utgör endast en mindre del. Här finns varierande grönytor, buskar, skogsdungar, parkmiljöer, flerskiktad lövskog med rikligt med döda träd. De naturmiljöer i en stad som är mindre skötta blir ofta mer varierade vilket ofta skapar bra insektsproduktion och ger flera olika livsmiljöer.

Förutom de noteringar som har gjorts inom ramen för naturvärdesinventeringen, har värdeelement som bedömts som viktiga för områdets ekologiska värden, beskrivits i rapporten. Dessa värdeelement utgörs av de alléer som bedöms omfattas av det generella biotopskyddet, ett antal särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets kriterier, ekologiska samband mellan Arnö och Nyköpings tätort som skogsdungarna inom området erbjuder och områdets värde som en nektar- och pollenresurs samt vikten av bevarande av tätortsnära natur.

Om det planeras att genomföras en detaljplan för planområdet behöver en artskyddsutredning upprättas vad gäller fåglar och fladdermöss samt ansökningar om dispens från det generella biotopskyddet behöver tas fram.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Planområdet omfattar cirka 1,9 hektar mark och är beläget på fastigheten Ribban 7 i Spelhagen, Nyköping.

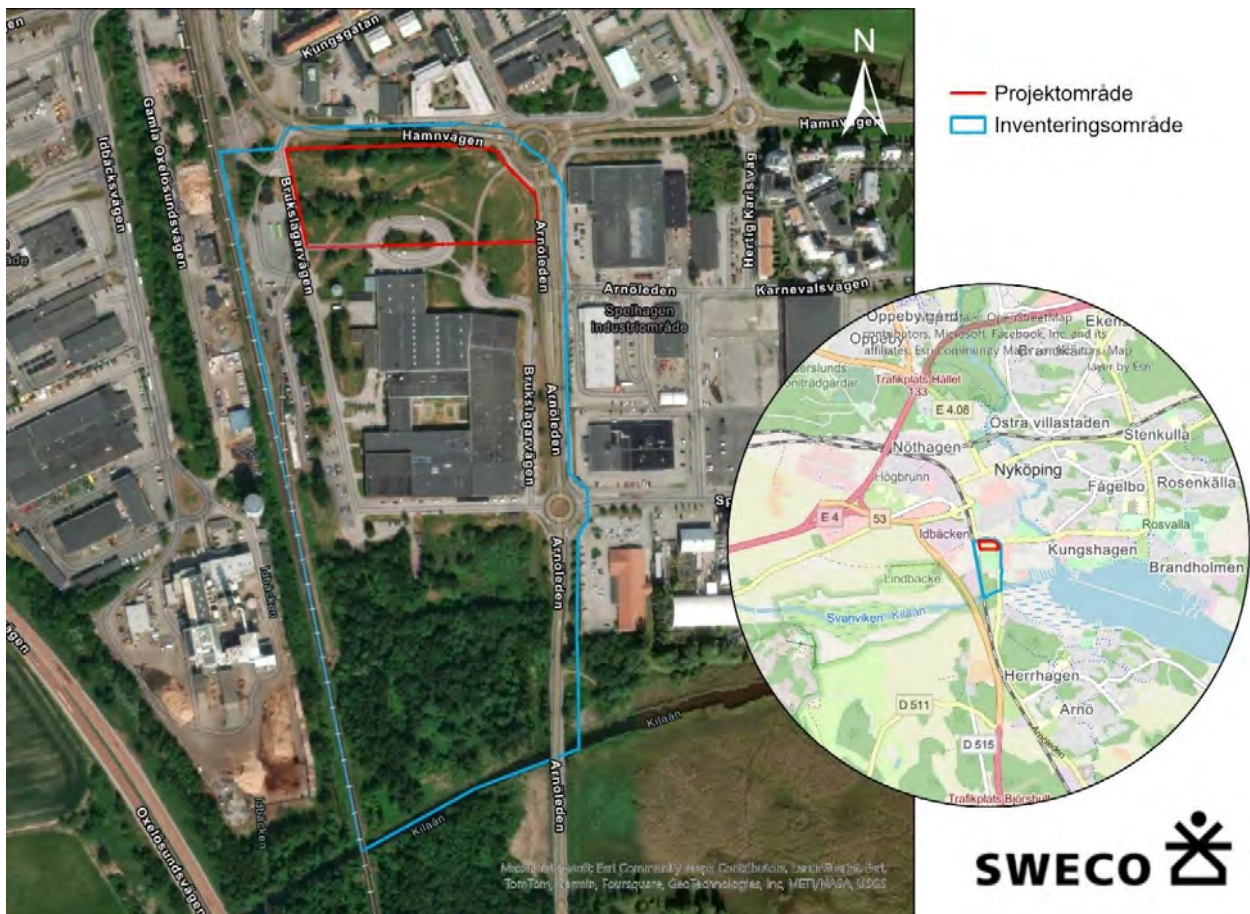
För att kartlägga naturmiljön inom planområdet har det under 2022 utförts en naturvärdesinventering enligt svensk standard samt fördjupade artinventeringar gällande fågel- och fladdermöss. Den inventerade ytan 2022 var större inventeringsområde än det nu föreslagna planområdet.

1.2 Naturvärdesinventering enligt SIS-standard

Sedan 2014 finns det en svensk standard för hur naturvärdesinventeringar avseende biologisk mångfald ska genomföras och rapporteras. En naturvärdesinventering enligt svensk standard syftar till att hitta, värdera och beskriva de naturmiljöer som har betydelse för biologisk mångfald inom det avgränsade inventeringsområdet. Resultatet av naturvärdesinventeringen ska avspegla verkliga skillnader i olika områdens betydelse för biologisk mångfald, samt göra det möjligt att jämföra resultat från olika naturvärdesinventeringar (Svensk standard, 2014). Sedan 2023/2024 finns det en ny standard. Denna inventering är utförd enligt den äldre varianten men detta påverkas inte resultat och beskrivningarna av naturvärdena.

1.3 Syfte

Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera och avgränsa samt bedöma och dokumentera geografiska områden som är av betydelse för biologisk mångfald inom inventeringsområdet.

Figur 1. Planområdet med röd linje kallat projektområde i kvarter Ribban i Nyköpings kommun. Den blå linjen representerar den tidigare gränsen för de olika inventeringarna, fågel-, fladdermöss-, och naturvärdesinventering.

2. Metod

Inventeringen har genomförts enligt Svensk Standard 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning med tillhörande Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014). En sammanfattande metodbeskrivning finns i bilaga 1. Sedan 2023 finns en ny standard SS_199000_2023. Denna rapport baserar på den gamla standarden.

2.1.1 Metodval i det här uppdraget

Naturvärdesinventeringen har gjorts med en detaljeringsgrad på medel. Det innebär att naturvärdesobjekt på minst en yta på 0,1 hektar eller ett linjeformat objekt som är minst 50 meter långt och 0,5 meter breda har eftersökts, se bilaga 1.

Inventeringen har vidare genomförts med tilläggen:

- Visst naturvärde, naturvärdesklass 4

I samband med beställning av uppdragets beslutades att det även ska genomföras fördjupade artinventeringar gällande fågel och fladdermus. Dessa inventeringar har utförts enligt följande metoder:

- Förenklad revirkartering av fågel
- Fladdermusinventering med autoboxar samt eftersök av kolonier

2.1.2 Historisk markanvändning

Vid naturvärdesbedömning ingår att göra en enklare beskrivning av historisk markanvändning för att få en uppfattning om naturmiljöerna i området har funnits på platsen länge eller om det har etablerat sig under senare tid t.ex. efter 1950-talet. Ett områdes historiska markanvändning kan skapa förutsättningar för ett områdes naturvärden en lång tid framåt. Strukturer från till exempel träd, trädgårdar och betesmarker kan finnas kvar en mycket lång tid och kan i nutid erbjuda livsmiljöer för många arter och ge en god bild av områdets karaktär. Häradskartan som publicerade runt 1900-talets början och den Ekonomiska kartan är från år cirka 1950.

2.1.3 Tidpunkt och ansvarig personal

För fältstudien och bedömningarna av naturvärdesklasser samt förenklad revirkartering av fågel och fladdermöss ansvarar Karl Ingvarson. Rekognosering för utsättning av autoboxar för fladdermöss och en bedömning av områdets potential genomfördes av Johan Eklöf, Nattbakka natur.

- Fältinventeringen naturvärdesinventering utfördes 16:e maj 2022.
- Fågelinventeringen skedde under följande datum 24:e april, 5:e maj, 5:e juni och 12:e juni, mellan tiderna 04:30-09:00 under 2022.
- Utsättning av autoboxar och manuell inventering av fladdermöss genomfördes 5:e och 7:e juli 2022.

Ansvarig för interngranskning av rapporten hos Sweco är Mari Nilsson.

2.1.4 GIS och fältdatafångst

Information samlades in i fält med hjälp av en android surfplatta. Noggrannheten för positionering med denna utrustning är cirka 5 meter. Naturvärdesobjekt identifierades i fält och registrerades i ArcGIS Online. Information om objektet, bedömningar, eventuella skyddsvärda arter med mera noterades. I samband med fältinventeringen togs även fotografier för respektive objekt. En geodatabas upprättades. Till geodatabasen finns även tillhörande metadatablad med bland annat beskrivningar av attributdata. Koordinatsystemet som använts är SWEREF 99 18 00.

2.1.5 Osäkerheter

En viss osäkerhetsfaktor vid alla typer av inventeringar är att tidpunkten för fältarbetet inte är anpassad för att kunna identifiera alla förekommande arter i området. För att kunna göra det måste inventeringar utföras under olika tidpunkter på året. Även om inventeringen görs under endast en tidpunkt på året ger naturvärdesinventeringen ändå en bra bild av den biologiska mångfalden.

3. Resultat

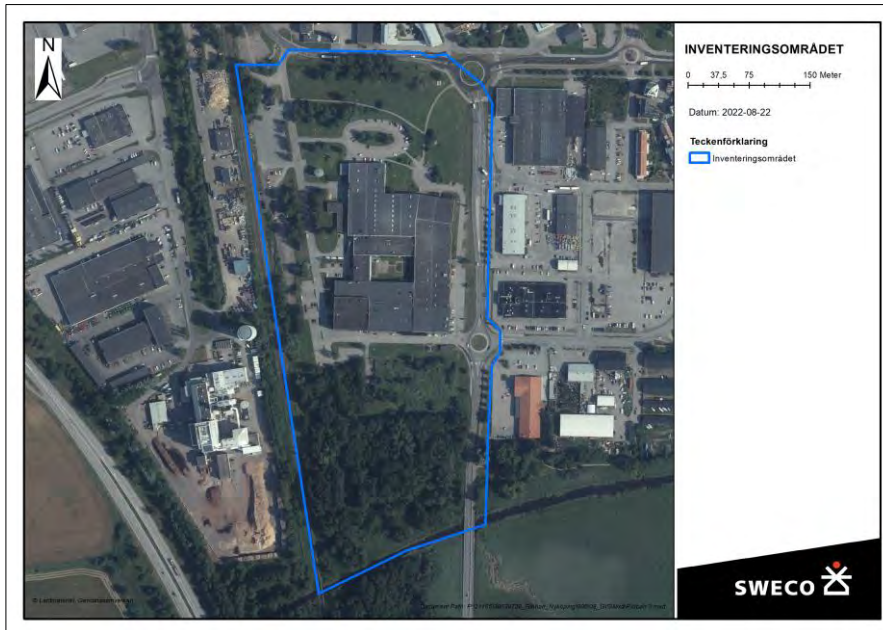
3.1 Inventeringsområdet

Inventeringsområdet från 2022 som är mycket större än det föreslagna planområdet från 2024, se figur 4a, avgränsas av vägar i norr och i öst och av järnväg i väst. Utanför planområdet långt i söder av inventeringsområdet i söder finns en lövskog i anslutning till Kilaån. I mitten av området ligger en stor byggnad med flera olika verksamheter. I anslutning till byggnaden finns asfaltsvägar och parkeringar kopplat till de olika verksamheterna i byggnaden. Väster om byggnaden finns ytterligare några större parkeringar med asfalt eller grus.

Norr om den stora byggnaden, inom planområdet, finns en parkliknande miljö med trädgångar och solitära träd, omgivna av relativt stora gräsmattor. Här finns gång och cykelstråk och ytterligare en bilparkering. Trädgångarna är vildvuxna och har ett varierat trädskikt med flera träd och olika arter av buskar. Enstaka äldre solitära träd förekommer i norra delen: Träden utgörs av arterna pil, sälg, gråal och lind. Strax norr om byggnaden finns ett flertal buskmiljöer bestående av flera arter bland annat yngre skogsalm (CR-Akut hotad).

Väster om byggnaden finns ett flertal alléer av olika storlek och trädslag i nordsydlig riktning. Alléerna växer på anlagda gräsmattor, avgränsade av parkeringar och vägar. Det förekommer även nyplanteringar av alléträd i norra delen av inventeringsområdet.

I södra delen av inventeringsområdet, långt utanför planområdet, förekommer ett större, flerskiktat lövskogsområde som sträcker sig ner till Kilaån. Det är ett varierat skogsområde med mycket rikligt med död ved och ett artrikt trädskikt. Mellan lövskogen och den stora byggnaden finns ett markparti som är något fuktigare och med igenväxningskarakteristik: Här finns bland annat yngre björk, gråvide, knäckepeil, enstaka lind samt ett större bestånd av vass, röflin och älgört. Kilaån är utpekad som riksintresse Naturvård enligt 3 kap 6§ MB. Detta betyder att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess naturvärden. Än klassas som ett särskilt skyddsvärt och opåverkat område med hänsyn till särpräglade vattenlevande djurarter. Riksintressets gräns är belägen 30 meter på vardera sidan om Kilaån. Ca 300 meter väster om planområdet ligger Natura 2000-området Svanviken-Lindbacke, ännu längre västerut övergår Kilaån i Natura 2000-området Kilaån-Vretaån.

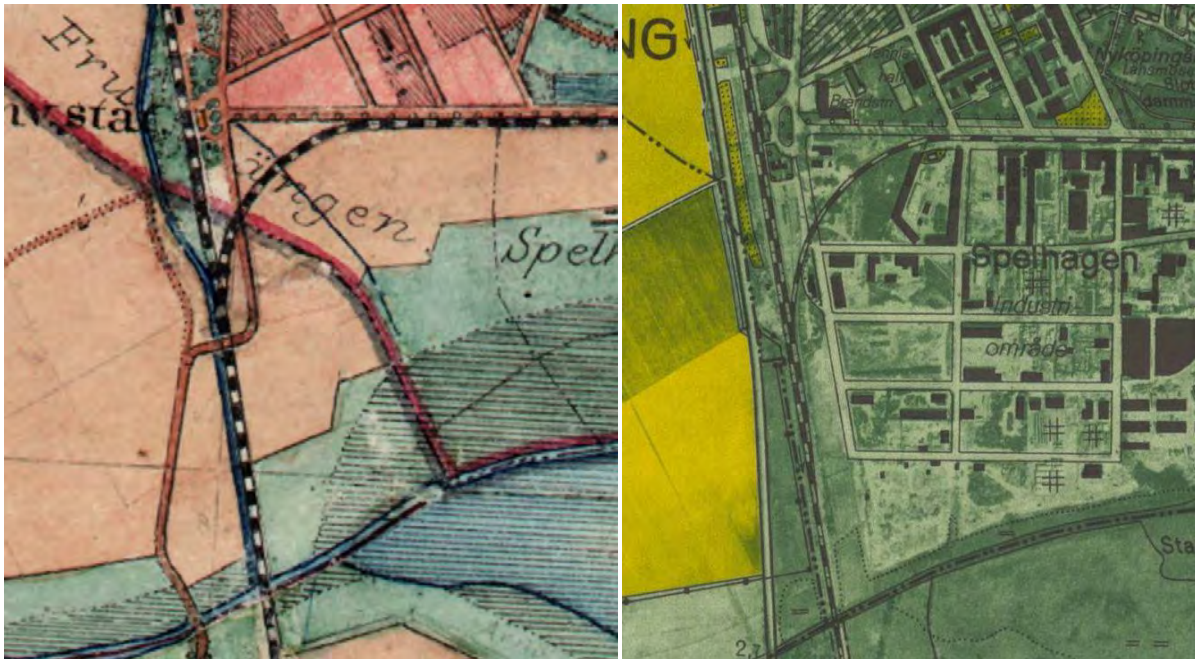

Figur 2. Inventeringsområdet ligger söder om Hamnvägen, väster om Arnöleden och öster om järnvägen och är ca 15,7 ha stort.

3.1.1 Historiska kartor

Häradskartan (Figur 3) visar att utredningsområdet till stora delar nyttjades som åker, den ljusbruna färgen, och som slåttermark, den gröna ytan. Sannolikt motsvarar den gröna ytan i grova drag dagens lövskog som utgör utredningsområdets södra del, samt vassområdet strax norr om denna. I norra änden av området, längs med Hamnvägen, fanns en allé redan i början av 1900-talet. Det är sannolikt inte samma träd som står där idag.

På 50-talskartan (Figur 3) syns en tydlig förändring av markanvändningen i jämförelse med dagens markanvändning. Här fanns då flertal större byggnader och området ingick då i industriområdet, Spelhagen. Då fanns även en järnväg som sträckte sig österut över utredningsområdets norra del.

Figur 3. Den vänstra kartan är häradskartan från 1900-talets början och visar markanvändningen. Den högra kartan är ekonomiska kartan från cirka 1950 och visar markanvändningen.

3.2 Naturvärdesinventering

3.2.1 Naturvärdesobjekt

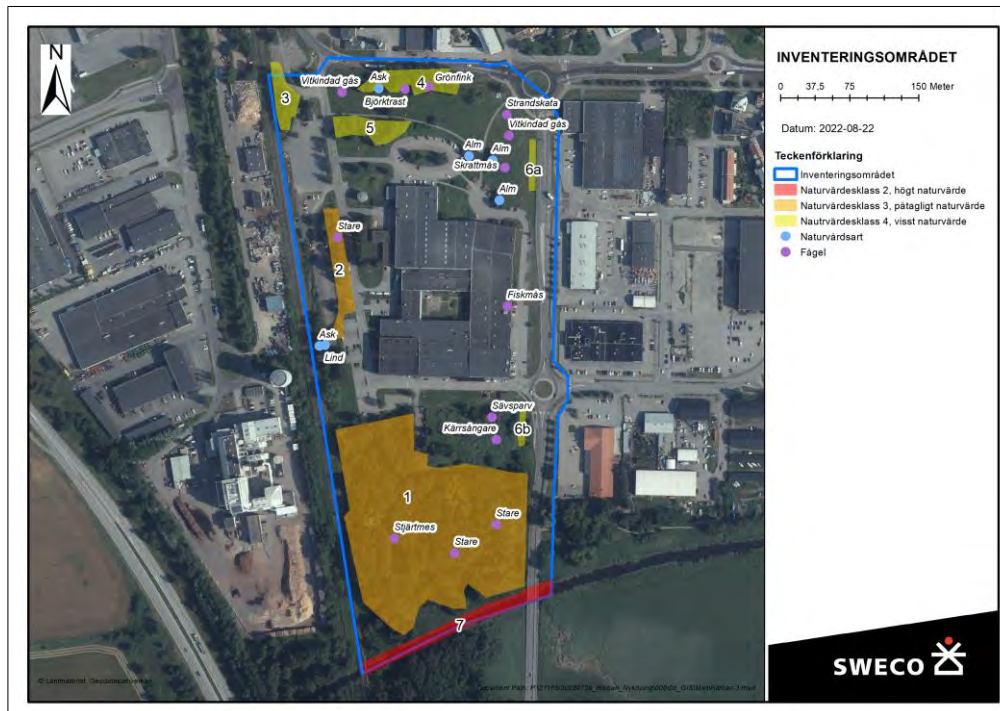
Totalt tre naturvärdesobjekt har avgränsats inom det nya planområdet från 2024. Alla objekt har klass 4 i enlighet med Tabell 1 nedan. Fältarbetet genomfördes den 15 maj 2022.

Tabell 1. Resultatet av fältinventeringen. Antal identifierade naturvärdesobjekt inom det nya planområdet.

Naturvärdesklass	Antal naturvärdesobjekt
1 – Högsta naturvärde Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.	0
2 – Högt naturvärde Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.	0
3 – Påtagligt naturvärde Av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.	0
4 – Visst naturvärde Av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. (Tillägg till standardutförandet.)	3

Figur 4a. Planområdet, röd linje, men de tre påträffade naturvärdesobjekten i gult inom planområdet.

Figur 4b. Översiktsskarta med klassade naturvärdesobjekt och naturvärdsarter. Även rödlistade fåglar och fåglar av betydelse för bedömningen av naturvärdet, visas i kartan.

Objekt 4. Hamnvägen norra, klass 4

Naturtyp: Park

Biotop: Parkmiljö med träd

Beskrivning: Objektet utgörs av två breda trädrader med mellanliggande gräsmark. ut mot vägen är raden bred med två till tre träd i djupled. Här växer lindar med håligheter, hägg, klibbal, sälg, rönn, lönn, björk och ek. En relativt tät buskvegetation skapar skydd och födosökslokal för både fåglar och insekter. Här finns fläder, hägg och ung alm. Då området är relativt oskött skapas flera nischer och det finns ett visst inslag av död ved. fält skikten består av nejlikrot, vitsippa, maskrosor, brännässlor, parkgräsmatta, viol men löpare. bitvis saknas fältskiktet i den täta dungen ut mot vägen i norr. Objektet bedöms omfattas av det generella biotopskyddet (se beskrivning i kap 3.3).

Artvärde: Artvärdet bedöms som obetydligt.

Biotopvärde: Genom förekomst av en variation av träd och buskar i olika åldrar och arter, där flera är flera blommande och bärande och som erbjuder bland annat fåglar och insekter livsmiljöer, bedöms objektet hålla ett visst biotopvärde.

Figur 5. Naturvärdesobjekt 4, klass 4

Objekt 5. Hamnvägen södra, klass 4

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Lövskog

Beskrivning: Objektet utgörs av äldre gråalar samt ett flertal yngre gråalar. några pilträd förekommer också. biotoppen utgör ett viktigt inslag i stadens trädmiljöer men passar inte helt in i NVI standarden bedömningar. här behöver anpassa beskrivning av värdet till stadsmiljön. Området som helhet utgör en uppvuxen trädbiotop men skött träsmak under. Buskskikt saknas helt. kvävegynnad märkliga med visst inslag av örter som vitplister, vitsippa, ogräsmaskros, tillika, svalört, smörblomma.

Artvärde: Artvärdet bedöms som obetydligt.

Biotopvärde: Genom förekomst av äldre träd med håligheter samt att grönytor med en variation av träd som erbjuder livsmiljöer till bland annat fåglar och fladdermöss bedöms objektet hålla visst biotopvärde.

Figur 6. Naturvärdesobjekt nr 5, klass 4.

Objekt 6. Gräsmarker 6a, klass 4

Naturtyp: Gräsmark med örtrikt inslag

Biotop: Likheter med naturbetesmark

Beskrivning Detta objekt 6a, utgör en del av den stora sammanhängande gräsmattan men har så pass avvikande flora att de bör uppmärksammas inom ramen för inventeringen. Området består av utmagrade gräsmattor där det förekommer ett inslag av vissa hävdgynnande arter. Arter som ofta påträffas i naturbetesmarker. Båda ytorna är svårbedömda p.g.a. att gräsmattan klipps med gräsklipparna med 1-2 veckors mellanrum under maj till juni vilket gör att växterna är mycket små samt att de flesta aldrig hinner gå i blomning. Avgränsningen av ytan är svår på grund av den återkommande skötseln. Sannolikt finns en övergångszon mellan den artrikare delen och den artfattigare gräsmattan. I den norra 6a förekommer förutom gräsmattearter arter som gråfibbla, kärringtand, knippfryle, rödklöver, vitklöver, viol sp. och gåsört.

Artvärde 6a: Artvärdet bedöms som visst då området med sin variation av hävdgynnade arter erbjuder en större artrikedom än omgivningen.

Biotopvärde 6a: Biotopvärdet bedöms som obetydligt.

3.3 Generella biotopskydd

Figur 7. En nyplanterad allé med fem träd av lind. Dessa träd är mellan 10-18 cm i diameter och under 30 år varför de inte omfattas av det generella biotopskyddet. Alléen norr om planområdet omfattas av det generella biotopskyddet och trädkronorna och eventuella rötterna går in i planområdet.

5. En allé som ingår i skogsdungen som finns beskriven som objekt nr 4 Hamnvägen norra. Allén består av åtta träd varav fyra lindar och fyra äldre björkar. Diametern på alla träd är mellan 40 cm och 45 cm, en lind är 50 cm i diameter. Lindarna verkar sakna håligheter vilket gör att de inte klassas som särskilt skyddsvärda träd. Enligt äldre kartor har det funnits en allé här tidigare, se figur 3. Trädens kronor och eventuellt rötter överlappar med planområdet varför de bör ingå i beskrivning av planområdets värden.

6. Nyplanterad lindalle precis i anslutning till utredningsområdet. Dessa lindar är under 20 cm i diameter och enligt bedömning i fält yngre än 30 år varför de inte uppfyller kriteriet för att ingå i det generella biotopskyddet.

3.3 Övriga naturvärden av intresse i området

3.3.1 Särskilt skyddsvärda träd

Sälgen uppe till höger i bild, orange prick, är från inventeringen 2022 men är numera borttagen varför inga eller särskilt skyddsvärda träd eller värdefulla träd ligger inom det nya planområdet.

Figur 5. Särskilt skyddsvärda träd inom utredningsområdet och vissa skyddsvärda träd.

Inom inventeringsområdet som helhet har ett antal särskilt skyddsvärda träd noterats (definition enligt Naturvårdsverket åtgärdsprogram Särskilt skyddsvärda träd).

- Jätteträd: träd som är grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd
- Mycket gamla träd: gran, tall, ek och bok äldre än 200 år och övriga trädslag äldre än 140 år
- Grova hålträd av ädellövträd: träd grövre än 40 centimeter i diameter i brösthöjd med hålighet.

Förutom dessa särskilt skyddsvärda träd har några värdefulla träd noterats. Dessa kan vara träd som inte helt uppfyller något av kriterierna ovan men som ändå bedöms som ekologiskt värdefulla.

3.3.2 Övriga arter

- Alm (*Ulmus glabra*) CR-akut hotad. Förekommer som unga träd på ett antal platser inom hela området både inom klassade naturvärdesobjekt och utanför. Nationellt är arten kraftigt påverkad av almsjukan och idag är större delen av det svenska beståndet drabbat. Det finns ännu ingen känd resistens mot sjukdomen och det är stor risk att endast de mest isolerade bestånden har någon framtid.
- Ask (*Faxinus exelcior*) EN-starkt hotad. Förekommer som unga och medåldersträd på ett antal platser inom området, både inom klassade naturvärdesobjekt och utanför. Asken är kraftigt drabbad av den vindspridda askskottsjukan, som upptäcktes i Sverige 2001. Även om en liten andel askar har en förstärkt motståndskraft så är inga helt resistenta träd kända. Både unga och gamla askar drabbas.

4. Övriga ekologiska underlag och bedömningar

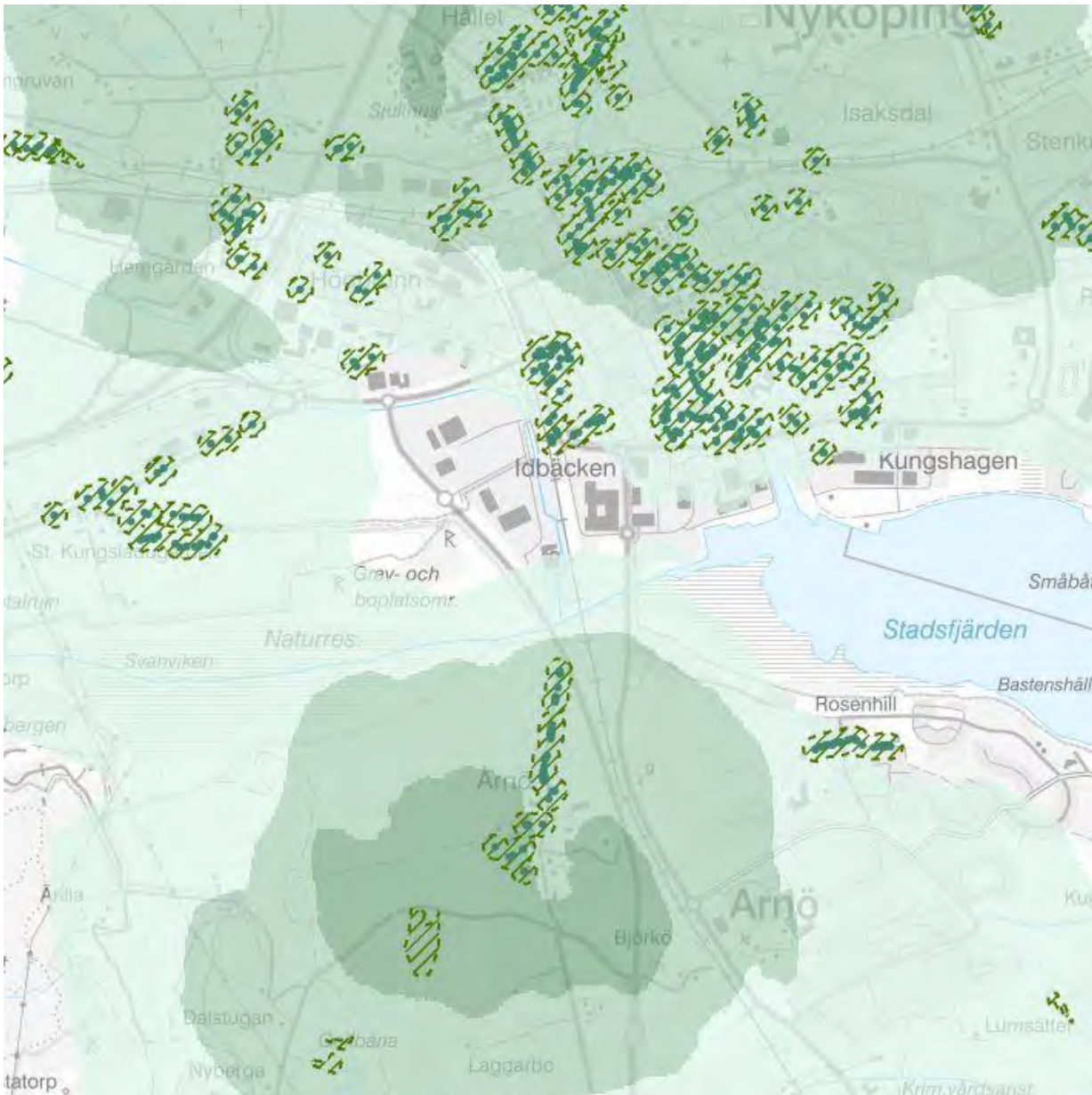
4.1 Grön infrastruktur/ekologiska samband

Grön infrastruktur är ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras, samt att för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet.

Vi hantering av enskilda naturvärdesobjekt, vardagsnatur, grönområden och parkmiljöer i tätorter är det viktigt att inte bara klassa den enskilda objekten utan också att belysa de enskilda områdenas ekologiska funktion, både enskilt och hur de tillsammans hänger ihop med omgivande natur och gröna ytor i staden.

De berörda områdena utgör en viktig länk mellan Nyköpings tätort och den natur som finns söder ut till och från Arnö. Här finns både ädellövmiljöer och äldre triviallövskog vars arter kan röra sig mellan stad och land.

I Länsstyrelsen i Södermanlands analyser om grön infrastruktur verkar det finnas ett litet glapp i analyserna avseenden ekologiska samband. Det är också tydligt att de inte då tagit med de särskilt skyddsvärda träden som har identifierats av kommunen och vid denna inventering. En ny analys skulle sannolikt ge resultatet att det finns ett visst samband. Slutsatserna av detta baseras på det relativt stora antalet träd som har identifierats samt erfarenheter av att göra liknande GIS analyser.

Figur 6. Kartan visar Länsstyrelsen i Södermanlands läns analyser av grön infrastruktur för ädellövmiljöer. Det utförda naturvärdesinventeringen indikerar att det nu går att knyta ihop de ekologiska sambanden då ett stort antal särskilt skyddsvärda träd har påträffats inom området som bidrar till sambanden.

4.2 Nektar och pollenresurser

Vikten av blommande träd och buskar börjar alltmer uppmärksammas både ute i landskapet, i våra tätorter och längs vägar och kraftledning. Samtidigt ökar kunskapen kring stadens potential att bidra med resurser till de olika pollinerarna. Inom uppdraget har ingen systematisk inventering av denna resurs utförts. Samtidigt besöktes området så pass många gånger att ett tillräckligt underlagsmaterial kan presenteras. Resultatet visar på de olika värden av nektar och pollenresurser som förekommer inom utredningsområdet.

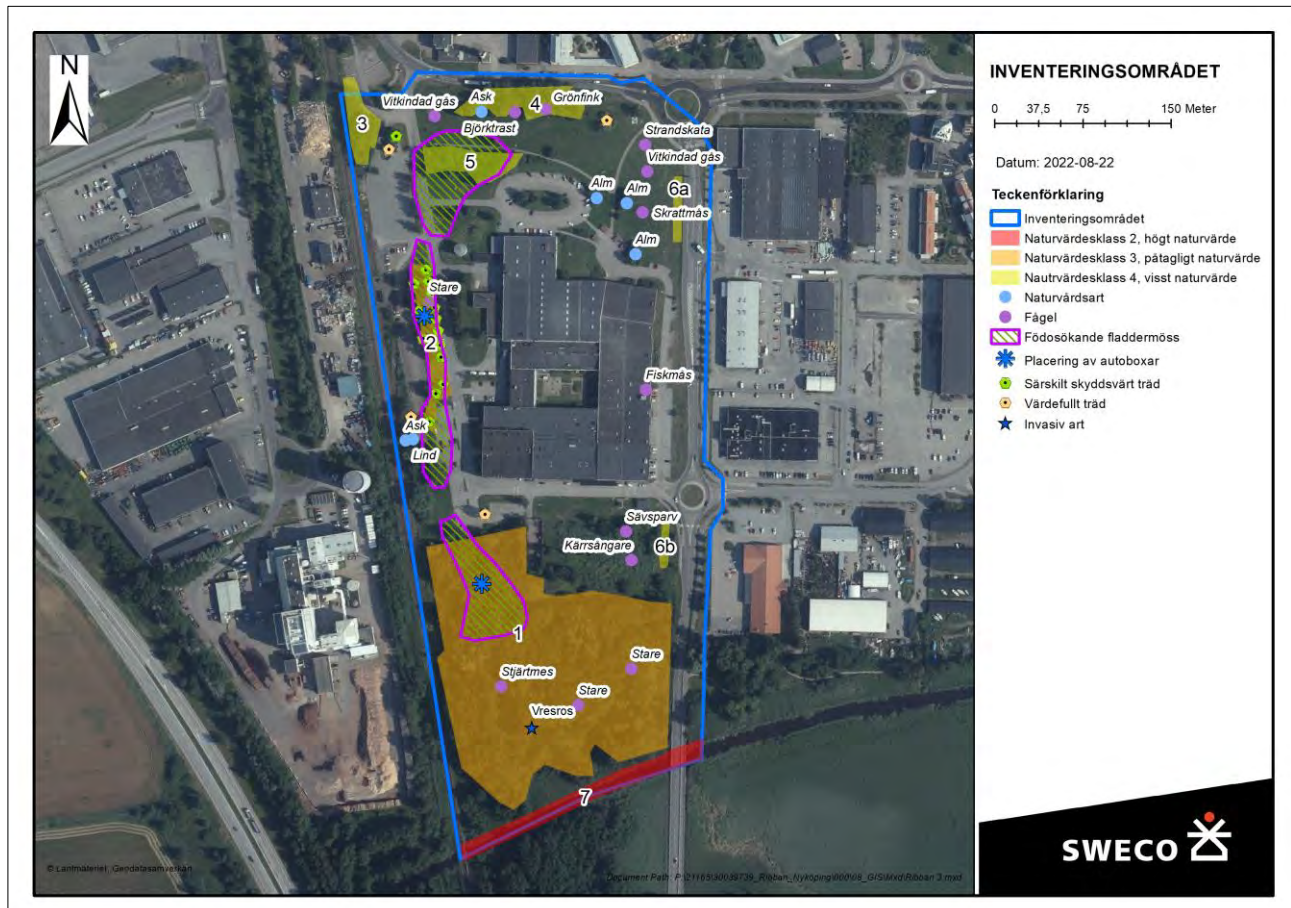
- Ett stort antal lindar av olika storlek och ålder finns spridda i området. Lindar har en mycket riklig blomning under sommaren och talrikt med arter av flera artgrupper var där och hämtade nektar både dag och nattetid. Vid fladdermusinventeringar sågs nattfjärilar och hundratals ollonborrar nyttja dessa blommor.

- Tidigblommande arter som sälj och hägg förekommer på flera platser runt området och de nyttjas flitigt tidigt på säsongen av de övervintrande fjärilarna samt bin och humlor med flera artgrupper.
- Hagtorn förekommer på ett antal platser inom området, dels som större solitära träd, dels i buskskiktet inne i lövskogen i söder.
- I övrigt finns det ett relativt stort inslag av rödklöver, vitklöver samt kärringtand i de stora öppna gräsmarkerna inom området. Även vid torra somrar brukar dessa vara i blomning. Dessa har inte nått upp till nivån för klassning mer än några mindre utmagrade partier med klass 4.

4.3 Tätortsnära natur

Den tätortsnära naturen har inte alltid samma kvalitéer eller kontinuitet som naturmiljöer utanför staden men samtidigt fyller den ofta flera funktioner. Dels för bevarande av biologiska mångfalden och bidrar till ekosystemtjänster för oss människor. De gröna ytorna av varierande struktur och innehåll har idag en central roll i omställningen till ett hållbart samhällsbyggande där är vi eftersträvar både förtätning och bevarande av olika grönytor.

5. Diskussion

Figur 7. Alla utpekade naturvärden inom utredningsområdet. En vresros hittades i objekt 1. Vresrosen finns upptagen på Naturvärdsverkets lista för invasiva främmande arter och den bör bekämpas genom de metoder naturvärdsverket rekommenderas.

En naturvärdesinventering är en effektiv metod att identifiera enskilda naturvärdesobjekt och avgränsa dessa. Själva fältinventeringen genomfördes under en dag. Samtidig besöktes samma miljöer under ett flertal gånger under fladdermus och fågelinventeringen. Detta har bidragit till ökad detaljkunskap om de olika naturvärdesobjekten.

Denna inventering fokuserar endast på de biologiska värden som de olika naturvärdena representerar. Alla gröna ytor inom området, så kallade multifunktionella ytor, har flera funktioner för oss människor som upplevelse och vattenrening med mera. Naturvärdesklassningar i städer är något svårare vad gäller kriterier och klassning och inte lika genomarbetat i metodiken då parkmiljöer oftast är yngre och förekomsten av signalarter som används inom skog eller odlingslandskap inte påträffas lika ofta. Samtidig kan de enskilda naturmiljöernas variationsrikedom i parkmiljöer med en variation av till exempel blommande och bärande och träd- och buskar bidra till en avgränsning av ett naturvärdesobjekt. Blommande och bärande träd och buskar är en viktig födoresurs för pollinerande insekter samt erbjuder viktiga livsmiljöer för fåglar.

För de särskilt skyddsvärda träd finns en del osäkerheter som att utrustningen som användes för att kartlägga träden kan ha en noggrannhet om cirka fem meter. De är således inte exakt inmätta. Ytterligare

osäkerheter är att trädens ålder bedömdes okulärt vid inventeringstillfället vilket blir en subjektiv bedömning som kan göra att åldern på träden kan variera.

Fladdermusinventeringen ger en bra bild av vilka fladdermöss som nyttjar detta område. De arter som varit aktiva under den aktuella inventeringen är sannolikt ute och födosöker till sina ungar denna period. Det går inte att utesluta att det inte förekommer några andra arter någon gång under sommaren då val av födosökningsområde styrs av ett antal faktorer och de kan byta platser för födosök. Området är i dagsläget ganska påverkat av belysning i stora delar. Lövslogen i söder är minst påverkad av belysning även om den ligger inramad av Igelbäckens fjärrvärmeverk och vägen mot Arnö.

Fågelinventeringen visar på att det finns en hel del vanliga arter inom flera delar av området och de mer ovanliga eller rödlistade arterna är inte några oväntade fynd. De enskilda naturvärdesobjekten som också är de artrikare fågelmiljöer inom området är delvis viktiga som enskilda miljöer för fåglar men tillsammans ger alla träddungar och de öppna gräsyrtorna en bra kombination för flera fågelarter då de kräver lite större sammanhängande men olika miljöer. Den intensiva gräsmatteskötsel är delvis negativ för område som helhet och samtidigt gynnar det vissa av fåglarna.

Om det planeras att genomföras en detaljplan för planområdet behöver en artskyddsutredning upprättas vad gäller fåglar och fladdermöss samt ansökningar om dispens från det generella biotopskyddet behöver tas fram.

6. Informationskällor och databaser

Olika källor (databaser) har genomsökts för att dels kartlägga tidigare kända naturvärden i inventeringsområdet och det omgivande landskapet. Källorna som har använts som underlag för avgränsningar och bedömningar i det här uppdraget listas i tabellx nedan.

Tabell x. Tabellen redovisar de databaser som har undersökts i förstudien för att undersöka det redan kända naturvärdena i och runt om det aktuella inventeringsområdet.

Källa	Beskrivning	Datum för utdrag
ArtDatabanken	Naturvårdsarter. Skyddade och rödlistade arter som har rapporterats in till artportalen.	2024-08-10
GIS-skikt Naturvårdsverket	Naturreservat, Natura 2000. Skyddade områden med syfte att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, biologisk mångfald och områden för friluftslivet.	2022-04-13
GIS-skikt Länsstyrelsen	Grön infrastruktur. Nätverksanalyser för ädellövträd och barrskogar.	2022-04-13

7. Bilaga 1 Metod enligt SIS standard

Bilaga 1 är en sammanfattande metodbeskrivning för SIS standard 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

Standardiserad naturvärdesinventering

Syftet med en naturvärdesinventering är att träffsäkert identifiera, beskriva och värdera objekt som har betydelse för den biologiska mångfalden. Objekten benämns naturvärdesobjekt.

Genom att standardisera hur naturvärdesinventeringar ska göras underlättas arbetet och bedömningarna kan bli mer enhetliga.

Uppdraget utformas utifrån behov

Det finns enligt standarden sätt att anpassa en naturvärdesinventering till de aktuella behoven. Det går att göra enbart en förstudie eller tillsammans med en fältinventering. Om enbart förstudie väljs innebär det att naturvärdesobjekt avgränsas utifrån kartor, flygbilder och andra tillgängliga kunskapsunderlag. De identifierade områdena behöver i så fall inte naturvärdesklassas, det räcker med att ange att de har potentiellt naturvärde. En naturvärdesbedömning på förstudienivå är alltid preliminär.

En naturvärdesinventering kan göras med tre olika detaljeringsgrader. Tekniska rapporten (SIS-TR 199001:2014) har rekommendationer om vilken detaljeringsgrad som är lämplig i olika sammanhang.

Detaljeringsgrad	Storlek på naturvärdesobjekt som ska kunna identifieras i fält
Översikt	Minst en yta på 1 hektar eller ett linjeformat objekt som är minst 100 meter långt och 2 meter brett.
Medel	Minst en yta på 0,1 hektar eller ett linjeformat objekt som är minst 50 meter långt och 0,5 meter brett.
Detalj	Minst en yta på 10 kvadratmeter eller ett linjeformat objekt som är minst 10 meter långt och 0,5 meter brett.

Det finns sex tillägg som kan väljas och som i så fall ska inarbetas så att de utgör en integrerad del av själva naturvärdesinventeringen, vilka de olika tilläggen är och vad de innebär framgår av tabell 2 nedan.

Tillägg	Kommentar
Naturvärdesklass 4	Även naturvärdesobjekt med Visst naturvärde identifieras och avgränsas.
Generellt biotopskydd	Alla områden som omfattas av generellt biotopskydd enligt 7 kapitlet 11 § miljöbalken och förordningen om områdesskydd kartläggs.
Värdeelement	Värdeelement är inslag i naturen som gynnar biologisk mångfald, exempelvis död ved och småvatten.
Detaljerad redovisning av artförekomst	Innebär att förekomst av naturvårdsarter redovisas på karta eller med koordinater och med en noggrannhet på minst 10–25 meter.
Fördjupad artinventering	Specifika arter eller artgrupper eftersöks särskilt inom hela eller delar av inventeringsområdet, resultatet inarbetas i klassningen av naturvärdesobjekten.
Kartering av Natura 2000-naturtyp	Eventuella natura 2000-naturtyper identifieras, avgränsas och bedöms med stöd av Naturvårdsverkets manualer.

Biotopvärde

Biotopvärdet bedöms utifrån två aspekter: biotopkvalitet respektive sällsynthet och hot. Standarden definierar ett flertal olika biotopkvaliteter, några exempel är naturlighet, strukturer (bland annat trädens åldersfördelning) och kontinuitet. Med sällsynta biotoper menas biotoper som är mindre vanliga ur ett regionalt, nationellt eller internationellt perspektiv. Hotade biotoper är biotoper med minskande utbredningsområde, areal eller funktion för den biologiska mångfalden. Varje naturvärdesobjekt ska utifrån en samlad bedömning tilldelas ett biotopvärde på en fyrgradig skala, obetydligt, visst, påtagligt eller högt.

Artvärde

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som indikerar naturvärde eller att naturvårdsarten i sig själv är den viktiga del av den biologiska mångfalden. Naturvårdsarterna indelas i olika grupper.

Typiska arter (T) är arter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Signalarter (S) är arter med särskilt värde eftersom deras förekomst tyder på att det finns skyddsvärda naturtyper med värdefulla strukturer i området.

Rödlistade arter för Sverige utarbetas av ArtDatabanken. Rödlistan anger olika arters risk att dö ut. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status:

- akut hotad (CR)
- starkt hotad (EN)
- sårbar (VU)
- nära hotad (NT)

Hotade arter är arter som klassas som antingen akut hotade, starkt hotade eller sårbara.

Skyddade arter (§) enligt artskyddsförordningen och arter som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv respektive EU:s fågeldirektiv.

Ansvarsarter (A) är arter där en särskilt stor andel av dess totala population finns i en begränsad del av det totala utbredningsområdet.

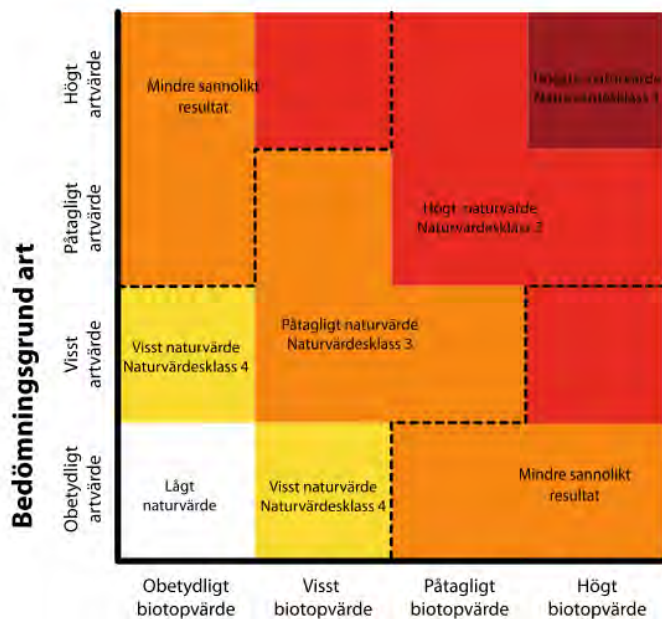
Nyckelarter (N) är arter som har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter.

En viktig del av fältinventeringen går ut på att eftersöka naturvårdsarter. Artvärdet i ett visst naturvärdesobjekt bestäms utifrån hur många olika naturvårdsarter som hittas, vilka arterna är och hur livskraftiga populationerna verkar vara. Även tidigare registrerade fynd av naturvårdsarter ska bedömas. Till grund för artvärdet ligger även en allmän bedömning av om artrikedomen är större i det aktuella naturvärdesobjektet än vad den är i det omgivande landskapet eller i andra områden av samma biotop.

Även artvärdet bedöms på en fyrgradig skala, obetydligt, visst, påtagligt eller högt. Två aspekter beaktas vilka är naturvårdsarter och artrikedomen.

Naturvärdesklass

När art- respektive biotopvärdena för ett visst naturvärdesobjekt är definierade fastställs naturvärdesklassen med hjälp av matrisen i figur 11. Om det finns en osäkerhet i bedömningen ska det anges, då betecknas klassningen som preliminär.

Bedömningsgrund biotop

Matrisen som avgör vilken naturvärdesklass ett naturvärdesobjekt ska tilldelas. Klassningen görs genom att kombinera två olika bedömningsgrunder, art och biotop. Utfall som ligger nära diagonalen från 1. Högsta naturvärde (upptill till höger) till 5. Lågt naturvärde (nedtill till vänster) och inom de svarta sträckande linjerna är mest sannolika.

I sitt grundutförande innehåller standarden tre naturvärdesklasser:

- 1 – Högsta naturvärde (vinröd färg på kartor)
- 2 – Högt naturvärde (klarröd färg på kartor)
- 3 – Påtagligt naturvärde (orange färg på kartor)

Tillägg:

- 4 – Visst naturvärde (gul färg på kartor)

Vad de olika klasserna står för framgår av tabell 6 nedan.

De delar av inventeringsområdet som inte avgränsas som naturvärdesobjekt eller landskapsobjekt kallas övriga områden.

Naturvärdesklasser, vad de innebär och vad de ungefär motsvaras av enligt standarden för naturvärdesinventeringar.

Naturvärdesklass	Förtydligande
1. Högsta naturvärde Störst betydelse för biologisk mångfald	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
2. Högt naturvärde Stor betydelse för biologisk mångfald	<p>Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.</p> <p>Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass <i>aktivt objekt</i>, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass <i>urvatten</i>, värdekärnor i naturreservat samt fullgod Natura 2000-naturtyper.</p>
3. Påtagligt naturvärde Påtaglig betydelse för biologisk mångfald	<p>Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.</p> <p>Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass <i>restaurerbar ängs- och betesmark</i>, Skogsstyrelsens <i>objekt med naturvärde</i>, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass <i>naturvatten</i>.</p>
4. Visst naturvärde Viss positiv betydelse för biologisk mångfald	<p>Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.</p> <p>Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald som äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.</p>

8. Bilaga 2 Häckningskriterier

Häckningskriterier enligt Svensk fågelatlas och Artportalen som använts för att säkerställa häckande fåglar i området

Häckningskriterier	Aktivitet nr.	Bedömning	
Bo, ägg/ungar	1	Säker häckning	
Bo, hörda ungar	2		
Misslyckad häckning	3		
Ruvande	4		
Äggskal	5		
Föda åt ungar	6		
Bär exkrementssäck	7		
Besöker bebott bo	8		
Pulli/nyligen flygga ungar	9		
Nyligen använt bo	10		
Avledningsbeteende	11		
Bobygge	12		
		Ruvfläckar 13	Trolig häckning
		Upprörd, varnande 14	
		Bobesök 15	
		Parning/parningsceremonier 16	
		Permanent revir 17	Möjlig häckning
		Par i lämplig häckbiotop 18	
		Spel/sång 19	
		Obs i häcktid, lämplig biotop 20	